

[Waldorff]

folk faktisk kommer i arbejde, inden de falder for noget, der ligner 26 ugers reglen.

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Jeg vil gerne gøre tre korte bemærkninger i anledning af de gentagne påstande fra hr. Waldorff om, at det er regeringen selv, der skaber beskæftigelsesproblemerne i kommunerne.

Det første, jeg gerne vil sige, er, at kommunerne ikke fuldt ud har haft et drifts- og anlægsbudget, som svarer til den ramme, der er lagt. For indeværende år er der samlet for samtlige kommuner og amtskommuner et lidt mindre budget, altså en lidt mindre realvækststigning end den, man har anbefalet som den hensigtsmæssige ud fra samfundsøkonomiske synspunkter. Det var det ene.

Det andet er, at hovedårsagen til, at anlægs- og byggevirksomheden inden for det kommunale område har været klart faldende i de senere år, er, at de fleste af de bygge- og anlægsarbejder, der er forsvundet, er bygge- og anlægsarbejder, der ikke er behov for længere, bl.a. i byggemodningen. Når antallet af solgte grunde i en kommune er faldet i løbet af fem år fra f.eks. at være ca. 300 om året til at være måske 40 eller 35, er der hverken kommunaløkonomisk eller samfundsøkonomisk fornuft i at blive ved med at producere dyre byggegrunde til lager til priser, som borgerne ikke vil være i stand til at betale til den tid, hvor der måske er en større efterspørgsel efter byggegrunde. I det øjeblik børnetallet i folkeskolen er så kraftigt faldende, som det er i øjeblikket, er der heller ikke dér, når det drejer sig om folkeskolebyggeri, det samme klare behov, som der var tidligere.

Det tredje, jeg gerne ville sige, er følgende: lægger man til de egentlige, direkte kommunale investeringer de investeringer, der foregår i kommunal regie, men uden for de kommunale budgetter – typisk er det energiinvesteringer – så er der en stigning i de samlede offentlige investeringer i kommunal og amtskommunal regie.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling

vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Mette Madsen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til det den 11. februar 1982 nedsatte udvalg vedrørende lovforslag til bekæmpelse af ungdomsarbejdsledigheden. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om ekstraordinære beskæftigelsesfremmende foranstaltninger i kommuner og amtskommuner.

(Lovforslag nr. L 176. Fremsat 31/3 82).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Taanquist (S):

Det kan virke som en voldsom byrde at lægge på kommunerne, når de i så høj grad, som her er foreslået, skal deltage både praktisk og økonomisk i de ekstraordinære foranstaltninger til bekæmpelse af ungdomsarbejdsledigheden. I den forløbne tid – og det vil sige tiden, siden vi fik lov nr. 488 af 14. september 1977 – har det dog vist sig, at kommunerne er det sted, hvor man er bedst rustet til at gøre denne indsats, ikke mindst fordi man her har ungdomsarbejdsledighedsproblemer tættest inde på livet. Tiden har også vist, at det er i kommunerne, man har det lokalkendskab, der er nødvendigt for at kunne sætte ind på den måde, der giver det bedste resultat i de enkelte egne af landet.

Også den økonomiske belastning for kommunerne kan synes vældig voldsom, især hvis man ser isoleret på forslagens ordlyd: en fordobling af de beløb, kommuner og amtskommuner skal afsætte til de ekstraordinære foranstaltninger til bekæmpelse af ungdomsarbejdsledigheden. Men denne kendsgerning virker straks mindre voldsom, når man ved, at kommunerne i forvejen har afsat langt større beløb, end vi var forpligtet til efter gældende lov. Mange kommuner har afsat mere end det dobbelte, og alt i alt har kommunerne anvendt 70 pct. og amtskommunerne 60 pct. mere end det lovpligtige beløb.

[Taanquist]

Dette viser på den ene side, at det er rigtigt på denne måde at lade kommunerne deltage i finansieringen af bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden, og på den anden side, at mange kommuner har haft ideer og muligheder for at finde nye veje til at afhjælpe ungdomsarbejdsløsheden. Det er under indtryk af ungdomsarbejdsløshedens alvorlige konsekvenser, at kommunerne er gået så aktivt ind i opgaverne, som tilfældet har været.

Der er fortsat behov for at gøre opmærksom på, at arbejdsløsheden rammer unge kvinder væsentlig hårdere end unge mænd, og der er derfor fortsat grund til at opfordre kommuner og amtskommuner til at udforme deres projekter, så de i højere grad medvirker til at afhjælpe arbejdsløsheden blandt unge kvinder.

Ungdomsarbejdsløsheden rammer ikke kommunerne lige hårdt. Den yderligere belastning, der nu pålægges kommunerne, vil blive afpasset efter størrelsen af de enkelte kommuners problemer, og derfor foreslår indenrigsministeren en udligningsordning, der skal tilgodese de kommuner, der er hårdest ramt.

Med forslaget åbnes der nye muligheder for kommunalt igangsat produktion. Kommunalproduktion kender vi allerede i dag på den måde, at kommuner kan producere varer og tjenesteydelser til eget brug; med den nugældende lov om ekstraordinære beskæftigelsesforanstaltninger kan der oprettes produktion af varer, der afsættes til andre, forudsat at det drejer sig om utraditionelle områder, f.eks. genbrug eller alternative energiprojekter. Med dette forslag udvides kommunernes beføjelser til at igangsætte produktion af andre varer til afsætning.

Jeg vil gerne understrege, at vi selvfølgelig ikke ønsker at bruge den kommunalt igangsatte produktion til at udkonkurrere private virksomheder eller til at nedlægge arbejdspladser i private erhverv. Men når disse hensyn er taget, er det rimeligt at udnytte de muligheder og de ideer, der ligger i en kommunalt igangsat produktion, for så vidt det sker efter reglerne i jobskabelsesordningen. Efter disse regler er det det lokale arbejdsmarkedsnævn, der er sikkerheden for, at den kommunalt igangsatte produktion ikke medfører konkurrenceforvridning.

Under de omstændigheder kan vi tilslutte os en udvidelse af mulighederne for, at kom-

munerne igangsætter en produktion, og vi kan dermed tilslutte os det foreliggende lovforslag.

Grethe Fenger Møller (KF):

Dette lovforslag berører sådan set en del af de øvrige elementer i martspakken, som vi har til behandling her i dag. Her forsøger indenrigsministeren altså at give os nogle oplysninger om, hvordan man fra regeringens side tænker sig at finansiere nogle af de forskellige ordninger, man ønsker at gennemføre eller videreføre. Det skal ske ved, at kommuner og amtskommuner skal fordoble det beløb, som de indtil nu har afsat til beskæftigelsesmæssige foranstaltninger. Men spørgsmålet er, om det er holdbart, for man kan ikke lade være med at spørge, hvilke konsekvenser dette vil få for de kommuner og de amtskommuner, som det kommer til at gå ud over – det er jo ikke dem alle sammen.

Jeg synes, det er positivt at se i bemærkningerne til ministerens lovforslag, at mange kommuner og amter allerede nu har ydet bidrag, der lå ud over det lovpligtige beløb. Det tror jeg vi alle er enige om at tage som et udtryk for, at man opfatter bekæmpelsen af arbejdsløsheden som noget meget seriøst ude i kommuner og amtskommuner.

Men spørgsmålet er så, hvordan en forhøjelse af det lovpligtige beløb vil virke. Det kan ikke undgå at betyde en forhøjelse af de kommunale skatter. Hverken Kommunernes Landsforening eller Amtsrådsforeningen har reageret særlig positivt på fremsættelsen af netop dette lovforslag, og man fristes til at spørge ministeren, hvordan det egentlig hænger sammen med de meget vanskelige økonomiske vilkår, som kommunerne i dag står over for.

Vi ved, at regeringen har henstillet til kommunerne at holde sig inden for en 1 pct.s ramme, og vi ved også, at det er meget svært for kommunerne at gøre dette, fordi de ikke kan gå ud over deres budgetter uden at gennemføre kompenserende besparelser, og det er særdeles krævende for de enkelte kommuners direktorater at holde sig inden for dette beløb, men vi ved også, at det er nødvendigt.

Hvis man gennemførte martspakken, som den ligger på bordet i dag fra regeringens side, ville det medføre en forhøjelse af de

[Grethe Fenger Møller]

kommunale skatter på mellem 0,8 og 0,9 pct.; det vil sige næsten 1 pct.s skatteforhøjelse for en gennemførelse af martspakken. Det synes jeg er mange penge. Jeg synes også, det er meget vigtigt, når vi under udvalgsdrøftelserne skal behandle indenrigsministerens forslag, at vi får yderligere oplysninger fra regeringens side om, hvad alt dette kommer til at koste, for arbejdsministeren har jo tidligere i dag været inde på, at der kommer en regning på et eller andet tidspunkt fra regeringen. Jeg synes, at en stigning i de kommunale skatter på næsten 1 pct. er meget, men jeg mener også, at vi ikke ensidigt kan tage stilling til dette, uden at vi får en samlet økonomisk vurdering af, hvad denne martspakke kommer til at koste os. Selvfølgelig skal den koste os noget, men hvordan bruger vi de ressourcer bedst muligt?

Hans Jørgen Holm (V):

Her har vi så regningen – eller i hvert fald en del af den. Jeg skal på venstres vegne sige, at vi selvfølgelig er parat til at skaffe dækning for udgifterne til beskæftigelsespolitikken, såfremt vi kan nå til enighed om indholdet i beskæftigelsespolitikken. Her lægger venstre afgørende vægt på, at den samlede pakke trækker i den rigtige retning, og at pakken kan ses som en del af en større helhed, nemlig den del, som vi har været inde på før, og som regeringen endnu ikke er kommet med, nemlig den økonomiske politik, det, der egentlig burde være grundlaget for den beskæftigelsesmæssige indsats. Det vil sige, at det har noget med finansieringen at gøre af den statslige udgift og af dens virkning på beskæftigelsen.

Det, vi egentlig gerne vil have at vide, er, om vi fortsat skal leve med store målsætninger om en mægtig stor fremgang i beskæftigelsen i kraft af den særlige indsats og de dertil knyttede store udgifter og så, når vi når til vejs ende, må konstatere, at det egentlig er ret så små resultater.

Jeg skal her gentage, hvad jeg før har sagt om effekten af den hidtidige beskæftigelsesindsats i 1980, nemlig at den har nedbragt ledigheden med i gennemsnit 30.000. Det kan være, at vi i dag kan få virkningen for 1981, og hvad det har kostet.

Forslaget rejser en del spørgsmål. Med fordoblingen af de midler, amter og kommu-

ner skal afsætte til bekæmpelse af arbejdsløsheden, vælter staten nu igen en økonomisk byrde, som fru Grethe Fenger Møller også var inde på, over på kommunerne, der fører til stigninger i beskatningsprocenterne på omkring 1, og det endda i en situation, hvor mange kommuner står over for stigninger alene i kraft af de lovbundne udgifter på de kommunale budgetter på op til et par procent. Det kan derfor give nogle ganske gevaldige udsving i de kommunale beskatningsprocenter til efteråret, og derfor må vi også have at vide, hvor store de negative beskæftigelsesvirkninger heraf vil være.

Der gøres i martspakken meget ud af alle de positive virkninger på beskæftigelsen – og det forstår jeg da godt at regeringen gør – men for at kunne gøre nettovirkningen op må vi også vide, hvilke negative effekter disse skattestigninger har, dels de statslige, dels de kommunale. Staten har jo muligheden for at udstede statsobligationer, men det har vel også nogle negative virkninger på beskæftigelsen.

Jeg vil også bede indenrigsministeren om at kommentere bemærkningerne i notatet om arbejdstilbudsordningen, som arbejdsmarkedsudvalget har fået i forlængelse af et samråd den 23. marts i år. Det står i bilag 79, og der står:

»Af svaret ses det, at kommunernes udgifter til arbejdstilbudsordningen kan forventes i 1982 at blive lidt mindre end budgetteret i sommeren 1981 og tilsvarende lidt større i 1983 og frem.«

Denne oplysning harmonerer meget dårligt med de meldinger, vi får fra kommunalfolk. De oplyser stort set fra én kant af – socialdemokrater og venstrefolk i god forening – at man skal søge ekstrabevillinger for at skaffe penge til arbejdstilbudsordningen. Det er vel det, hr. Thorkild Simonsen har oplyst, og så sent som i går oplyste en af borgmestrene i de tre Odsherredskommuner, at disse tre kommuner skulle søge 10 mill. kr. i ekstrabevillinger oven i de 18, de allerede har på budgettet for at skaffe dækning for udgifterne. Så hvordan er sammenhængen her til arbejdsministerens oplysninger?

I udvalget vil vi se nærmere på de udligningsordninger, der er foreslået for den sidste halvdel af de beløb, som kommunerne skal bidrage med, og vi vil også gerne have en nøjere forklaring på, at selve fordoblingen

[Hans Jørgen Holm]

nok ikke dermed stopper for de kommunale udgifter, fordi man er gået ind i forpligtelser, som vil gøre, at de kommuner, som er gået højt op i forvejen, måske nok vil komme op over fordoblingen på grund af den hidtidige indsats, de har gjort. Hvilke virkninger har det?

Venstres holdning til lovforslaget er altså klart afhængig af, hvad der sker med pakken som helhed, og dens sammenhæng med den økonomiske politik.

Ebba Strange (SF):

Som det også er blevet sagt af tidligere ordførere, er dette her jo i høj grad en konsekvens af de forslag, der er blevet behandlet i arbejdsministerens regie som de foregående to punkter på dagsordenen, en konsekvens af jobskabelsesforslaget og en konsekvens af forslaget om udvidelse af jobtilbudsordningen. Derfor vil vi også i socialistisk folkeparti se på dette forslag i sammenhæng med, hvordan det går med de øvrige forslag.

Vi er, som det er blevet sagt af vores ordfører på det område, tilhængere af, at kommunerne og amtskommunerne nu snart får lov til at gå i gang med en egentlig produktion, der ligger ud over det, de hidtil har måttet beskæftige sig med. Det betragter vi som det mest positive ved denne martspakke, og det er det, vi vil lægge størst vægt på at få igennem. Og det er givet, at når vi lægger vægt på det, skal der også skaffes midler til at sætte sådan en virksomhed i gang.

Jeg ved ikke – og jeg synes ikke, bemærkningerne til forslaget er overbevisende nok – om det er præcis en fordobling, der er brug for. Jeg ved, ligesom andre ordførere har været inde på, at kommunerne føler sig meget hårdt trængt økonomisk i øjeblikket, og fra SFs side synes vi, det var vigtigere med nogle flere refusioner og forhøjelse af nogle bloktilskud, sådan at de penge, som staten sparer i arbejdsløshedsunderstøttelse ved, at arbejde sættes i gang, kanaliseres ud til de kommuner, der har de store udgifter. Vi har naturligvis lagt mærke til, at der i § 4, stk. 3, foreslås indført en refusionsordning, men vi vil godt spørge, om man ikke kunne tænke sig at udvide den.

Der er noget urimeligt i – og det blev også nævnt flere gange i debatten i formiddags – at kommunerne får pålagt sparerammer af

staten, så de føler sig økonomisk presset, fordi de ikke ønsker en stigende skatteprocent, samtidig med at de får pålagt meget store opgaver af staten, af os herinde. Det betyder helt konkret – og vi kender vist alle sammen mange aktuelle eksempler på det – at kommunale anlægsarbejder ikke bliver gennemført.

I Århus er vi i den situation, at der midt i et budgetår bliver stoppet for gennemførelse af helt nødvendige anlægsarbejder, og til gengæld får kommunerne altså nu at vide, at de skal spytte penge i dette foretagende. Stoppet af anlægsarbejderne betyder helt klart fyringer. Folk skal afskediges, folk kommer ikke i arbejde, og så skal man altså i den anden ende give folk disse forskellige tilbud. Det er en håbløs situation for kommunerne at være i, og jeg synes, det var en anden rund hånd, staten burde bruge for at få folk i arbejde.

Vi er også i den situation, at der bliver skåret ned på driften i skolevæsenet bl.a. – det er et af de meget konkrete eksempler, jeg har lige i øjeblikket, ikke fra Århus, men fra en anden kommune – og det ville måske være mere hensigtsmæssigt at bruge de mennesker i skolevæsenet, hvor de gør nytte, end at fyre dem dér og så i stedet for bruge penge på disse forslag. Men det er en lang debat, som jeg ikke skal gå længere ind i nu.

Jeg vil godt spørge ministeren, om den udligningsordning, der er nævnt i forslaget, kun er tænkt indført for amterne; jeg synes ikke, det fremgår af bemærkningerne. Er det inden for det enkelte amt, udligningen skal finde sted, eller er det i landet som helhed? Jeg synes, det er godt med en udligningsordning, den støtter vi, fordi der virkelig er stor forskel på, hvor hårdt ramt kommunerne er af arbejdsløshed, men jeg vil godt have at vide, om det er inden for amtet eller det er i hele landet.

Så vil jeg også spørge ministeren – og hvis ikke han kan svare på det nu, må vi have det opklaret i udvalget – hvordan det egentlig går med fordelingen af disse midler mellem kvindelige og mandlige arbejdsløse. Det er noget, vi har talt om ved tidligere lejligheder, at det er vigtigt at gøre en ekstraordinær indsats for kvinderne, og jeg ved, at der er sendt cirkulære ud om det. Jeg vil godt vide lidt om, hvordan dette cirkulære er blevet anvendt.

Lawaetz (FP):

Det er klart, at også lovforslag nr. L 176 har sammenhæng med de øvrige lovforslag, måske er det en slags følgelovgivning. Jeg deler fru Grethe Fenger Møllers bekymringer med hensyn til, hvor store ekstra udgifter det vil give i amter og kommuner – og fru Ebba Strange var inde på noget af det samme. Hvordan finder man egentlig ud af det? Hvilke udgiftsstigninger bliver der? Tilsyneladende – hvis man læser teksten – bliver der tale om en fordobling, og så taler man bagefter om en udligningsordning, som ikke ligger helt klar, men man bruger udtrykket »efter indenrigsministerens nærmere bestemmelse«.

Endelig skal eventuelle ubrugte budgettede midler vende tilbage til staten. Man kan næsten få den tanke, om det ender med, at staten kommer til at tjene på dette, mens kommuner og amter kommer til at bløde for det. Der er foretaget en masse beregninger, men det er svært at overse, hvem der skal betale. Det eneste, der vel er sikkert, er, at det bliver skatteyderne.

Så vil jeg godt sige, at nu har ordførerne – jeg selv inklusiv – været lidt venlige, og det har vi, fordi vi alle sammen synes, dette er en opgave, der skal løses, men samtidig er vi måske lige ved at glemme, at der kan være en langtidsstrategi for socialdemokratiet i disse forslag. Når man i dag i Berlingske Tidende kan se af en vælgerundersøgelse, som lektor Hans Jørgen Nielsen, Københavns universitet, har foretaget, at 54 pct. af venstrefløjspartiernes vælgere og 38 pct. af socialdemokratiets vælgere er ansat i den offentlige sektor, så kommer man til at tænke på Parkinsons lov, og så passer disse lovforslag jo glimrende. De offentligt ansatte er i deres stillinger med til at udvide den offentlige sektor, det er klart, det ligger i sagens natur, og jo større den offentlige sektor bliver, jo flere stemmer får socialdemokratiet og venstrefløjspartierne. Det vil sige, at der er en selvforstærkende cirkel, som man på den måde får til at køre: flere offentligt ansatte, flere vælgere, hvor man gerne vil have dem, og flere vælgere betyder igen, at man stemmer for flere i den offentlige sektor.

Når man bliver lidt nervøs, hvor man hidtil har været måske lidt for afslappet, er det, fordi hr. Taanquist kom ind på et af de ømme punkter, som vi startede med i morges.

Han omtaler, om end forsigtigt, produktion i den offentlige sektor, og af forsigtighedsgrunde starter hr. Taanquist med at sige, at man kunne producere til sit eget forbrug. Ja men det er da også en form for produktion, der går fra andre. Jeg kunne pege på, at man rask væk udvider håndværksafdelingerne i de større byer, først og fremmest i København, og det går fra de små håndværkere, fra det private arbejdsmarked. Og hr. Taanquist bevægede sig lidt længere ud og sagde, som det også smukt er udtrykt i teksten til lovgivningen, at såfremt det ikke generede noget, gjorde det ingenting.

Jeg vil altså godt lige pege på, at man nok skal passe på, at man ikke overser, at der ligger en eller anden langtidsstrategi bagved, som går ud på ganske stille og roligt at køre mere og mere produktion og mere og mere beskæftigelse ind i den offentlige sektor, at man simpelt hen, som det tidligere er sagt, bare flytter arbejdspladser.

Mimi Stilling Jakobsen (CD):

Der er to væsentlige momenter i dette lovforslag. Det ene er, hvis jeg må starte bagfra, at man nu åbner mulighed for, at de midler, der sættes af af kommunerne, kan bruges til at iværksætte arbejder efter jobskabelsesordningen.

Under debatten tidligere i dag om jobskabelsesforslaget har jeg sådan set givet udtryk for, at det nok ikke er dér, vore varme følelser ligger, og derfor behøver jeg ikke at gå mere ind på det. Jeg mener stadig væk, at det ikke kan være meningen, at det er kommunerne, der skal i gang med at producere, men lad det ligge.

Det andet væsentlige element i forslaget er, om kommunerne og amtskommunerne nu skal til at fordoble det beløb, som man pr. indbygger har afsat til beskæftigelsesfremmende foranstaltninger. Det kan, som hr. Taanquist også var inde på, virke drastisk, og det mener jeg også det er. Det kan ikke nytte noget, at man bare siger: ja men flere kommuner og amtskommuner har i forvejen frivilligt afsat flere penge end dem, de var forpligtet til for at løse dette problem, og derfor bliver det, man nu skal gøre yderligere, ikke så forfærdelig meget. Man skønner oven i købet ifølge forslagets bemærkninger, at det er noget med 700 mill. kr., der på bud-

[Mimi Stilling Jakobsen]

gettet for 1983 frivilligt vil blive afsat i disse kommuner, og selv om man siger, det er behæftet med betydelig usikkerhed, nævnes altså et beløb på knap ½ mia kr. alene for primærkommunerne.

Jeg tror, at man forregner sig ganske gevaldigt, når man taler om disse beløb. Jeg kender selv til en kommune, der har en temmelig lille arbejdsløshed, og det er man selvfølgelig glad for i denne kommune. Ikke desto mindre har man afsat langt større beløb end det, man er forpligtet til, og netop i kraft af det har man måske den lave arbejdsløshed. Men hvad sker der så nu? Ja, der sker altså det, at denne kommune nu skal aflevere en del af det afsatte beløb til en anden kommune, og det betyder ganske afgjort, at den nu vil afsætte færre penge til at hjælpe de ledige i hjemkommunen. Og hvad har man så gjort? Ja, man har givet nogle penge til en anden kommune, der har en stor arbejdsløshed; til gengæld lader man nogle af sine egne ledige i stikken, og derved har man bare flyttet problemet.

Så kan man sige, at rammerne selvfølgelig gælder, men at dette kan holdes uden for rammerne osv., men det er i en lang række kommuner slet ikke rammerne, der er problemet. Rammerne skaber problemer, fordi kommunerne holder igen i meget høj grad på anlægsudgifterne. Man er endnu ikke nået til at skære nogen serviceydelser ned, fordi det giver en bunke ballade; derfor udskyder man anlægsopgaver, og vi ved godt, hvad det betyder for det lokale erhvervsliv.

Men det er jo skatteprocenterne, som er den virkelige barriere for disse kommuner, for de har ingen mulighed for at gå ud og hente flere penge hos borgerne, og det er, som om det er det, man glemmer i denne sag. Man kan ikke bare sige: det kan gå uden for rammerne, så er det ikke noget problem, for nogen skal altså betale dette.

Og så står vi altså i den situation, dels at man begrænser anlægsbudgetterne og derved skaber større ledighed bl. a. i det lokale erhvervsliv, dels at man så må forøge skatteprocenterne med de konsekvenser, det nu kan have for borgernes købekraft og alt muligt andet, og dels når man efterhånden frem til lønningskontiene i de kommunale budgetter. Det er jo rigtigt, som fru Ebba Strange siger, at det er så småt begyndt. Man begynder at klare det med en naturlig afgang, men

efterhånden går den ikke mere, fordi så stor en del af kommunens udgifter går til lønninger, ikke mindst på det sociale område og på skoleområdet. Og hvad er det så, vi gør? Så flytter vi bare ledigheden igen, og det mener jeg ikke man får noget ud af.

Jeg vil gerne bede ministeren om allerede i dag at fortælle noget mere om den foreslåede udligningsordning. Jeg er bange for den. Det er ikke, fordi jeg ikke føler, at visse kommuner kan have behov for at få en ekstra hjælp, men spørgsmålet er, hvem de skal have denne hjælp af. Kan det være således, at andre kommuner skal lade deres ledige i stikken for at hjælpe ledige i andre kommuner? Så hjælper vi jo ikke nogen som helst i virkeligheden.

Derfor må jeg sige, at det er nok det forslag, som vi, bortset fra jobskabelsesforslaget, er mest betænkelige ved, og vores holdning til det må helt afhænge af, hvad det er for en udligningsordning, man vil foreslå, hvordan den skal virke, for jeg tror altså bare, nissen vil flytte med. Jeg tror, man vil lade nogle i stikken for at hjælpe andre, og det kan ikke være formålet.

Lone Dybkjær (RV):

Jeg vælger at se på dette ud fra det finansieringsmæssige, altså som noget nødvendigt i forhold til det foregående lovforslag, og skal derfor ikke gå ind på spørgsmålet om, hvad midlerne egentlig skal anvendes til, men kigge på, hvordan vi fremskaffer nogle midler, idet jeg mener, vi så til sidst, da det nu er en samlet pakke, må diskutere, hvordan pakken skal finansieres, og så gennemføre konsekvensændringerne i lovgivningen.

Den metode, som er foreslået her, er tilsyneladende en enkel metode. Oprindeligt troede jeg faktisk, da jeg læste om lovforslaget i aviserne, at man havde valgt direkte at fordoble beløbene, men man har altså valgt en anden, om jeg så må sige mere indirekte vej. Man fordobler nok i teorien beløbene, men laver så en udligningsordning.

Jeg vil godt om den sige, at det er rigtigt, at det er nødvendigt med en udligningsordning. Der er meget store forskelle fra kommune til kommune, både økonomisk og når det drejer sig om antallet af ledige og navnlig antallet af ledige i forhold til f. eks. hvad den kommunale sektor har beskæftiget.

[Lone Dybkjær]

Jeg tror altså, det er nødvendigt, at vi diskuterer en udligning under en eller anden form.

Men det, som jeg godt kunne tænke mig at spørge om – og det skyldes måske mit manglende kendskab til den side af området – er, hvorfor man ikke har valgt at udligne via bloktilskuddene. Det er, som om man her trækker et nyt, hvad skal jeg sige, apparat frem og så foretager en udligning. Man kunne jo godt forestille sig, at det generelt var gået ind i bloktilskudsordningen. Det kan også være, det er noget, jeg skal spørge om i udvalget, men måske kan indenrigsministeren umiddelbart svare på det.

Så vil jeg om den anden side af lovforslaget, at kommunerne får refunderet 50 pct., sige, at det finder vi rigtigt. Vi finder det rigtigt, at der sker en neutralisering i forhold til bistandsloven helt generelt og ikke kun på nogle enkelte områder, som det før har været tilfældet. Det må give kommunerne et yderligere incitament til at gå i gang, så den side finder jeg bør gennemføres.

Men jeg vil altså godt spørge, om det er den rigtige administrative metode, man har fundet til at fremskaffe nogle penge, og så generelt sige, at selvfølgelig er det nødvendigt, at vi finder nogle former for finansiering af dette, og denne er så en af dem, der må indgå i den diskussion.

Waldorff (VS):

Det her kan vel egentlig gøres ret kort, hvis man udelader de ting, som vi lige har diskuteret i forbindelse med de andre lovforslag.

Vi synes, det er meget rimeligt, at man fordobler det beløb, som kommunerne skal afsætte til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden, også selv om det har en beskedent effekt, da kommunerne ligger langt over grænserne i forvejen. Men måske er det lige lovlig indviklet for mig at se og ikke altid særlig velbegrunder, når man lægger meget vægt på, om udgifterne ligger hos kommuner og amtskommuner, og man så laver en refusionsordning med staten osv., for det, som det vel i virkeligheden handler om, er, på hvilken måde det skal betales af skatteyderne. Skal det være gennem de kommunale skatter, altså gennem en proportional skat, eller skal det være gennem den statslige skat,

som er progressiv, når det er sådan noget som det her, det drejer sig om, hvor der ikke er specielt tale om, at kommunerne selv skal kunne prioritere deres opgaver? Men skidt med det, den del af det er rimelig nok.

Det, vi derimod ikke er med på, er den måde, man vil bruge pengene på. Hvis vi i øvrigt finder ud af, at den form for jobskabelse, man laver, bliver en forsvarlig form, som vi vil være med til, vil vi selvfølgelig også være med til, at den skal kunne betales af de midler her. Det vil vise sig. Men vi kan ikke være med til, at regeringen, efter at den er sprunget fra sin egen redegørelse om, hvordan man skulle løse lære- og praktikpladsproblemet, og har opgivet at bruge en tvangslovgivning – lad os bare kalde den sådan, for det er det, det handler om, og det er det, der er nødvendigt – og efter at den selv, ligesom undervisningsministeren, har sagt: vi kan ikke blive ved med at lade, som om det er ekstraordinære pladser, vi giver tilskud til, siger: så gør vi bare det, at vi forhøjer støttebeløbet, og så giver vi det både til eksisterende pladser og til nye pladser, hvorved den påfører både amter, kommuner, stat og alt muligt andet nogle enorme udgifter. Og så siger den: så er det det, vi bruger pengene til, når vi siger, at kommunerne skal afsætte større beløb til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden. Det mener jeg virkelig er uacceptabelt.

Man er altså i den situation – og det bliver diskuteret mere senere, så det skal jeg ikke sige så meget om – at antallet af lære- og praktikpladser er cirka det samme fra 1980 til 1981, mens antallet af ekstraordinære pladser er næsten fordoblet. Jeg mener kun, man kan fortolke den udvikling sådan, at dér, hvor der er en mulighed for at få offentlig støtte til ansættelse af lærlinge, benytter man sig selvfølgelig af det, men det er ikke på nogen som helst måde nogen garanti for, at det forøger det samlede antal lære- og praktikpladser. Vi er meget uenige i, at det er på den måde, man skal bruge de midler, som man afsætter til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden.

Chr. Christensen (KrF):

Jeg hæftede mig ligesom hr. Lawaetz ved hr. Taanquists udtalelser om den offentlige produktion, og jeg vil da godt sige, at her

Chr. Christensen]

har vi netop et af de områder, hvor vi er mest nervøse for denne pakke. Lad mig sige det ganske klart: vi vil ikke være med til nogen foranstaltninger, hvorigennem man med offentlige midler skal udkonkurrere det private erhvervsliv. Vi kan levende forestille os, hvad der kan ske ude omkring, hvor kommunerne har sat projekter i stå, fordi der ikke var penge til det, med det resultat, at også private virksomheder og entreprenører har måttet afskedige folk, og så kommer man nu i kraft af offentlige mildere og sætter sådanne projekter i gang ved hjælp af anden arbejdskraft. Det ville være alt for stor en belastning for befolkningens forståelse for det, vi skal have igennem her.

Jeg efterlyste i mit indlæg om jobskabelse regeringens holdning til betalingsspørgsmålet. Vi er nødt til at se i øjnene, at tingene skal betales, men jeg vil da godt sige, at nu får vi her at vide, at en del af udgifterne skal væltes over på kommunerne, og at man skal fordoble det pligtige beløb til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden. Det er muligt, man skal det, men det giver også vældige bekymringer for kommunens økonomi i den anledning. De har unægtelig været inde i alle de besparelser, de næsten overhovedet kunne og, synes vi, en gang imellem mere end tilladeligt. Forleden erfarede jeg, at en kommune har måttet lukke en svømmehal ved kommunens største skole, hvor man bl. a. underviste de store årgange, men også handicappede. Det er egentlig rystende at tænke på, hvem der nu skal betale, og hvad de skal betale på grund af de besparelser, kommunen er inde i. Jeg anser ikke deres muligheder for yderligere at spare for at være ret store, så der er faktisk kun én vej tilbage, og det er at forhøje skatteprocenterne.

Vores holdning over for dette forslag er selvfølgelig som over for de andre, at vi vil se på det under ét, men vi vil med særdeles stor interesse kigge på, hvordan denne udligningsordning skal gennemføres.

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Jeg vil gerne starte med et par bemærkninger om de forhandlinger, der forud for fremsættelsen af lovforslaget har været ført med de kommunale organisationer. Det er klart, at et lovforslag, der lægger øgede byrder, i hvert fald i et vist omfang, på kommuner og

amtskommuner, ikke vækker begejstring, men det er korrekt at sige, at der ikke alene er forståelse, men også accept af lovforslaget fra de kommunale organisationer.

Jeg tror, det er rigtigt, at vi gennemfører lovforslaget, også ud fra den betragtning, at det er vigtigt, at kommuner og amtskommuner har et direkte økonomisk medansvar og dermed også et stærkere politisk og administrativt medansvar for, at der gøres en indsats for at få ungdomsarbejdsløsheden reduceret mest muligt.

Med det kendskab, jeg har til den kommunale verden, er jeg helt overbevist om, at det er rigtigt med et sådant økonomisk medansvar og et deraf følgende klart politisk medansvar for, at der sker noget.

Jeg vil også godt erindre om, at et meget stort antal kommuner, før lov nr. 488 kom, frivilligt havde afsat beløb og startet betydelige indsatser op som udtryk for det medansvar, de følte for at få løst et meget vigtigt problem. Jeg tror derfor ikke, at det, bortset fra at det altid vækker bekymring, at udgifterne stiger, vækker principiel bekymring i kommunerne, at de også har et økonomisk medansvar.

Så vil jeg gerne gøre en bemærkning om det, som meget forståeligt har interesseret mange ordførere, nemlig hvordan det totale økonomiske resultat for kommunerne bliver, og jeg ville naturligvis ønske, at jeg var i stand til i dag præcis at fortælle, hvad kommunerne og regeringen i fællesskab vurderer at den endelige økonomiske belastning for kommunerne af den samlede pakke bliver.

Der er nogle foreløbige skøn over den kommunale økonomiske byrde i denne forbindelse, men der er ikke et endeligt resultat, og i det øjeblik et endeligt resultat foreligger, er det klart, at udvalget vil blive underrettet om det resultat, man er nået frem til. Vi lægger megen vægt på, at denne vurdering bliver en fælles vurdering for ministrene, regeringen, og de kommunale organisationer, sådan at det ikke starter med, at der er uenighed i vurderingen på et centralt område.

Jeg tror også, det er rigtigt, at jeg her gentager, hvad der er sagt i forbindelse med forhandlingerne med de kommunale organisationer, nemlig at det ikke er regeringens hensigt, at staten ved den samlede indsats her skal spare på kommunernes bekostning. Der er heller ingen grund til at frygte, at det bli-

[Indenrigsministeren]

ver resultatet, at staten vil komme til at spare på kommunernes bekostning, men det er realistisk at sige, at der her er tale om et problem, som samlet for det danske samfund vil medføre større udgifter, og det, vi derfor skal diskutere, er, i hvilket omfang forøgelsen af udgifterne bør være en statsudgift, og i hvilket omfang det måtte være rigtigt at lade en del være en kommunal udgift.

Jeg regner med, at vi vil være i stand til at præsentere et regnestykke, et skøn, for folketingsudvalget, der fortæller, hvilken opgørelse af dette økonomiske mellemværende vi er nået frem til i enighed.

Jeg må indrømme, at jeg ikke har set materiale, der viser det, som fru Grethe Fenger Møller nævner, nemlig at martspakkens gennemførelse skulle medføre en stigning i den kommunale beskatningsprocent på gennemsnitlig 0,8-0,9. Jeg har set oplysninger gående ud på, at den almindelige udvikling sammen med martspakken kan medføre stigninger af den størrelsesorden, men ikke martspakken isoleret. Det er imidlertid nok en sag, der mere egner sig for dokumentation i udvalget.

Det er nævnt af flere ordførere, bl. a. hr. Taanquist og fru Ebba Strange, at det er vigtigt, at der stadig gøres en særlig indsats for at skaffe kvinder i arbejde. Jeg vil gerne allerede nu give tilsagn om, at vi mindst lige så stærkt, som vi har gjort det tidligere, vil gøre opmærksom på, at der er et særligt problem for unge kvinder og for kvinder i det hele taget, når det drejer sig om at skaffe sig varig beskæftigelse.

Jeg skal også gerne, i det omfang materialet findes, allerede på nuværende tidspunkt i udvalget redegøre for, hvordan udviklingen har været i indsatsens fordeling mellem kvinder og mænd, eller rettere sagt, hvordan det har virket i praksis, for det er jo sjældent, at der er en meget klar opdeling, hvor man siger: dette er en ren mandeindsats, og dette er en ren kvindeindsats. Men vi kan i hvert fald fortælle noget om nogle udviklingstræk, håber jeg, og jeg håber også, at de vil vise sig at være positive, eller rettere sagt, jeg er nogenlunde sikker på, at det vil vise sig, at udviklingen går i den retning, som de to ordførere har efterlyst.

Fru Ebba Strange spørger derudover, om der er tale om en udligning på amtsbasis eller på landsbasis. Det er på landsbasis. Det

ville ikke være tilfredsstillende, hvis det var en udligning på amtsbasis.

Andre ordførere har også spurgt, hvordan vi forestiller os at denne udligningsordning nærmere skal se ud. Det er tanken, at udligningen skal ske for halvdelen af det pligtige beløbs vedkommende, altså ikke det fulde beløb, men halvdelen og i forhold til den belastning, ungdomsarbejdsløsheden er i de enkelte kommuner.

Jeg håber ikke, det fører det resultat med sig, at man i en kommune, som er i den lykkelige situation, at man har forholdsvis få arbejdsløse og derfor netto skal aflevere noget til andre kommuner, vil sige: så sætter vi vores indsats for de hjemlige unge arbejdsløse ned. Den kommune er jo en begunstiget kommune i sammenligning med de andre kommuner, og den bør derfor efter min mening gå over det pligtige beløb og opretholde sin egen aktivitet, selv om den gennem udligningsordningen bliver tvunget til at aflevere en del af beløbet til andre kommuner, der er i en betydelig vanskeligere situation. Men jeg skal gerne i udvalget redegøre nærmere for de virkninger, som man frygter udligningsordningen måtte have.

Fru Lone Dybkjær spørger, hvorfor man ikke har foreslået en udligning over bloktilskuddene. Nu er dette jo et lovforslag, der går ud på at præcisere den særlige kommunale økonomiske forpligtelse. Det er det første, jeg gerne vil sige.

Det andet er, at hvis man forestillede sig, at man i stedet for f. eks. at forlange beløbet fordoblet tog et beløb ud af bloktilskuddene og fordelte det efter de almindelige kriterier, ville det ikke tjene noget formål, for så skulle man fordele det efter kriteriet »unge arbejdsløse« i de forskellige kommuner. Jeg tror ikke, man på samme måde ville føle, at det var en opfordring til et politisk, medmenneskeligt medansvar, hvis man lavede ordningen på den måde. Teknisk set tror jeg godt det kan lade sig gøre at klare det på den måde, men her vil jeg gerne erindre om det, jeg startede med at sige, nemlig at jeg tror, det er umådelig vigtigt, at det af lovgivningen fremgår, at der også er et økonomisk medansvar for de enkelte kommuner. Jeg vil imidlertid gerne diskutere de tanker, som fru Lone Dybkjær har givet udtryk for, i udvalget og svare på spørgsmål i den anledning, men

[Indenrigsministeren]

dette er altså min umiddelbare reaktion på dem.

I øvrigt har vi jo også en særlig udligningsordning, når det drejer sig om statens støtte til indsatsen for langtidsledige, og det er måske den, der har fået fru Lone Dybkjær til at spørge, om det var noget tilsvarende, vi skulle indføre her. Vel, det vender vi tilbage til.

Hr. Chr. Christensen og andre har været inde på, at de i forbindelse med dette lovforslag endnu en gang vil advare imod tankerne om en, hvad skal man sige, uhammet og ukritisk kommunal produktion. Jeg vil lige sige for en ordens skyld, at dette lovforslag sætter ikke grænser. Det er ikke her, man fastsætter grænser for området for en eventuel kommunal produktion eller kommunal indsats for en forøget produktion i samarbejde med det private erhvervsliv. Det gør man i lovforslaget om jobskabelse. Man siger blot her, at pengene kan bruges til det formål inden for jobskabelseslovens rammer, og tager altså ikke stilling til grænsedragningen for den kommunale produktion.

Så spurgte hr. Hans Jørgen Holm, om jeg ville kommentere nogle kommunalpolitikeres udtalelser sammenholdt med, hvad arbejdsministeren har oplyst over for arbejdsmarkedsudvalget. Det er jeg ikke i stand til på stående fod.

Så vil jeg gøre en sidste bemærkning, og det er også en generel bemærkning. Der er flere, der forståeligt nok har interesseret sig for, hvordan det, at man nu her gerne vil have en større kommunal indsats, harmonerer med den almindelige opfordring til opbremsning og forsigtighed med hensyn til udgiftsforøgelser osv.

Ja, staten er jo selv i den samme situation. Staten vil på den ene side meget gerne begrænse stigningen i statens udgifter, og på den anden side vil den gerne gøre så stor en indsats som overhovedet forsvarligt, også for statens midler, for at få bl. a. ungdomsarbejdsløshedsproblemet løst. Det er altså ikke alene et kommunalt problem, det er også statens problem, det er samfundets fælles problem.

Jeg synes ikke, det er ulogisk – jeg synes tværtimod, det er logisk – på den ene side at sige: vær nu forsigtige på de traditionelle kommunale områder, vær nu forsigtige med at lade jeres udgifter stige, fordi det bl. a.

også giver en højere beskæftigelse. Husk på, at på et tidspunkt kommer der en anden situation, hvor det er klogt, at man ikke har fastsat sine udgifter højere, end en normal situation gør det rimeligt. Og så på den anden side at sige: vi har en ekstraordinær situation, der kræver ekstraordinære foranstaltninger; gør derfor, hvad I magter i den periode, den ekstraordinære beskæftigelsessituation foreligger. Jeg synes ikke, det er ulogisk. Jeg synes tværtimod, det er fornuftigt at holde både det korte sigt og det lange sigt op for kommunerne.

(Kort bemærkning).

Mimi Stilling Jakobsen (CD):

Jeg vil gerne sige til indenrigsministeren, at der kan selvfølgelig være forskellige grunde til, at der er en relativt lav ledighed i en kommune. Det kan være skæbnens gunst, men det kan jo også være, fordi man har iværksat en lang række foranstaltninger, og da må man nok sige, at de beløb, man har været pligtig til at afsætte, kan ikke løse problemet fuldt ud i en lang række kommuner. Der skal noget ekstra til, det har vi også set af tallene, og det har kommunerne så også gjort. Men så er problemet bare igen, at kommunerne nu står i den situation, at de i forvejen har måttet skære ned på anlægsbudgetterne og er nået til lønningskontiene i de kommunale driftsbudgetter, fordi der snart ikke er flere serviceydelser, man kan beskære. Så skal man til at aflevere nogle af disse penge til en anden kommune, som meget vel kan trænge, det er ikke det, men man kan risikere at komme i den situation, at man må lade nogle af sine egne i stikken, og hvor har man så hjulpet? Ja, man har hjulpet i en anden kommune, men totalt har man ikke hjulpet, og det var det problem, jeg gerne ville rejse.

(Kort bemærkning).

Hans Jørgen Holm (V):

Indenrigsministeren gjorde en hel del ud af det økonomiske og administrative medansvar for kommunerne, og det bør vel egentlig siges – ministeren var for så vidt også inde på det – at kommunerne har gjort en stor frivillig indsats, inden der overhovedet blev lavet en lovgivning, og de har hidtil ofret

[Hans Jørgen Holm]

væsentligt mere, end de har været pligtige til efter loven. Det må vel være et udtryk for, hvad kommunerne mener de kan klare, og hvad der er behov for i den aktuelle situation. Det, der sker nu, er, at regeringen kommer og siger: I skal altså bruge endnu mere, og der kan lige et stykke finanspolitik i det, hvor det er kommunerne, der kommer til at opkræve skatterne og derfor ligesom letter trykket for regeringen.

Så var ministeren ikke i stand til på stående fod at kommentere de udtalelser, der er kommet fra kommunerne. Det, jeg egentlig ønsker at få at vide, er, hvor meget kommunerne er i færd med at få bevilget af ekstrabevillinger for at klare de beskæftigelsesmæssige forpligtelser. Det må indenrigsministeren have mulighed for at få samlet sammen, så vi kan få det oplyst i udvalget under udvalgsarbejdet.

Så savner jeg også ministerens kommentarer til det, der er sagt af forskellige kommunalpolitikere, at man skærer ned på anlægsbudgetterne. Er det i overensstemmelse med gældende lovgivning, at man skærer ned for at skaffe plads til beskæftigelsespolitikken? Det chokerer mig egentlig noget, at der ikke foreligger nogen opgørelse over den negative virkning af denne indsats. Vi har fået at vide, hvad de gavnlige virkninger er, men de negative virkninger på anlægsbudgetterne som følge af den direkte belastning via skatterne og for den almindelige efterspørgsel skal jo med ind, for at man kan danne sig et samlet billede af, om dette overhovedet nytter noget.

Grethe Fenger Møller (KF):

Jeg er for så vidt enig med indenrigsministeren i, at både kommuner og stat jo gerne vil spare, men ligesom må finde en balance, og det har de lidt svært ved. Kommunerne står jo i en situation, hvor de føler, at de ligesom har været ofrene under hele den økonomiske krise, og at staten har klaret en masse opgaver ved at lægge dem over på kommunerne. Så har man på statsbudgettet sparet nogle penge, men i stedet for fået nogle kommunale merudgifter, og derfor er kommunerne selvfølgelig ekstra på vagt i denne kritiske situation.

Det, som bl.a. fru Mimi Stilling Jakobsen var inde på, er, at kommunerne i øjeblikket er særdeles tilbageholdende med nye anlægs-

udgifter, fordi de ved, det medfører nye driftsudgifter, som de ikke kan begrænse, og de står i øjeblikket i den situation, at de måske på grund af nogle af arbejdsmiljølovens regler eller andre regler kommer til at afskedige personale i kommunerne.

Det siges i bemærkningerne til lovforslaget om jobskabelse, at det, man skal stille imod at fremskaffe, er job, der er ekstraordinære, men alligevel ligner de normale job, og så står der, at denne form for normale job bl.a. er nogle, der ikke er medtaget på anlægsbudgetterne. Det vil altså sige, at man faktisk opfordrer kommunerne til at forhøje anlægsbudgetterne, dermed får man så også forøgede driftsudgifter, og dem kommer man ikke af med igen.

Spørgsmålet er: kan vi blive ved med at leve med et forøget skattetryk? Der bliver jo altid sagt, at vi kan ikke forhøje statsskatterne, men man er åbenbart ikke så bange for at forhøje kommuneskatterne. Jeg tror, at de fleste kommuner i landet vil have meget svært ved i de kommende år at undgå en stigning i de kommunale skatter, og når man så lægger omkring 1 pct. oveni – tallet kan vi altid drøfte, men jeg er sikker på, at mine oplysninger er korrekte nok – kan kommunerne klare det? Kan vi simpelt hen finde ud af, hvor grænsen går? Det er da klart, at vi ikke kan lave foranstaltninger for de unge, uden at det koster nogle penge, men vi må også se disse ting inden for en økonomisk ramme og ligesom prøve at finde en balance.

Ebba Strange (SF):

Ministeren sagde i sit svar, at han havde sagt til kommunerne, og det ville han gentage her, at staten ikke skal spare på kommunernes bekostning. Det synes jeg er godt, men er det alligevel ikke det, staten gør? Hvis vi virkelig sparer på arbejdsløshedsunderstøttelsen, er det en statslig besparelse, og hvis vi pålægger kommunerne så meget større udgifter til arbejdsløshedsbekæmpelse, mener jeg faktisk, at staten sparer på kommunernes bekostning. Det er en af grundene til, at jeg godt vil have ministeren til at overveje en udvidelse af refusionsordningen, så den ikke kun gælder det ene punkt under § 4, som ligger her i forslaget.

Jeg er glad for, at vi under udvalgsarbejdet vil få en redegørelse for, hvor meget det-

[Ebba Strange]

te samlet kommer til at belaste kommunerne med, men jeg håber også, der vil være en åbenhed fra ministerens side, hvis der skulle komme nogle gode ideer, både til en ændret refusionsordning og til en anden form for udligningsordning, måske noget i retning af det, fru Lone Dybkjær var inde på: at man udligner over bloktilskuddene i stedet for at udligne kommunerne imellem. Jeg synes, der er givet nogle signaler fra debatten i dag, som jeg håber der vil være mulighed for at diskutere videre i udvalget.

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Jeg vil gerne sige til hr. Hans Jørgen Holm, at jeg har en fornemmelse af, at den opgave, han har givet mig, at skaffe oplysninger om, i hvilket omfang kommunerne er i færd med at skaffe sig ekstrabevillinger for at løse arbejdstilbudsopgaven, kan jeg ikke løse entydigt. Det er teknisk ikke så ligetil at stille det spørgsmål, og det er teknisk svært at besvare for den kommune, som skal besvare det, i alt fald hvis man vil have en udtømmende redegørelse, så jeg kan ikke garantere for, at jeg vil kunne få de oplysninger frem, inden udvalgsarbejdet nødvendigvis må være færdigt, dvs. inden grundlovsdag. Jeg tør ikke garantere for, at jeg er i stand til at løse den opgave, men vi kan selvfølgelig diskutere det. Hvis jeg får et spørgsmål formuleret, skal jeg se, i hvilket omfang vi er i stand til at klare det.

Jeg bliver dernæst spurgt af hr. Hans Jørgen Holm, om det er lovligt at skære ned på anlægsbudgetterne for at skaffe penge til jobtilbudsindsatsen for langtidsledige. Nej, det er ikke lovligt. Det er ikke lovligt at fjerne et anlægsarbejde fra sit budget for så at gennemføre det med en eller anden form for statsligt tilskud i stedet for. Det var det, arbejdsministeren var inde på i sit indlæg tidligere på dagen, hvor han gjorde opmærksom på, at man tit hører den påstand. Men der har altså ikke i arbejdsministeriet været indbragt konkrete sager, der viser, at der bag påstandene har været noget konkret, og så er det svært, for så er vi ude i den generelle diskussion i retning af: ville kommunen have gjort det af sig selv, dvs. for sine egne midler, hvis ikke der havde været en tilskudsmulighed, eller ville kommunen ikke have gjort

det? Og den diskussion er endeløs, den kan ikke bringes til en afslutning.

Så vil jeg gerne sige i anledning af fru Grethe Fenger Møllers spørgsmål om, hvorvidt vi kan blive ved med at forhøje kommuneskatterne: nej, det kan vi ikke. Men vi kan jo heller ikke blive ved med at forhøje statens indtægter ukritisk, og vi kan heller ikke regne med, at vi kan spare os ud af under-skuddet på statens budget. Et langt stykke vej er vi nødt til at forlade os på, at der kommer en anden konjunkturmæssig, en anden beskæftigelsesmæssig situation, hvor der på den måde, som vi plejer at løse hovedparten af vores beskæftigelsesproblemer på, nemlig ved ansættelse i det private erhvervsliv, bliver betydelig bedre muligheder, end der er i dag.

Jeg skal ikke gøre flere bemærkninger om den økonomiske side af sagen, som jeg har været inde på tidligere. Jeg har givet det tilsagn, at vi vil redegøre for den samlede økonomiske virkning over for udvalget og over for folketinget i det hele taget, og jeg regner med, at det bliver en enig redegørelse i den forstand, at de kommunale organisationer er enige i det resultat, vi lægger frem.

Så er jeg personlig ikke et øjeblik i tvivl om, at hvis man måler belastningen på statens budget og sammenligner den med belastningen på de samlede kommunale budgetter, f.eks. for året 1983, af de indsatser, der er foreslået bl.a. over for finansudvalget i form af aktstykker, og de indsatser, der er foreslået her, vil den statslige udgiftsforøgelse være væsentlig større end den kommunale udgiftsforøgelse. Så kan vi jo altid diskutere, om det er det regnestykke, der skal gøres. Men det var ikke det regnestykke, jeg gjorde. Jeg sagde: det er ikke hensigten, at staten skal spare på kommunernes bekostning, og jeg garanterer fru Ebba Strange og andre for, at om ikke andet så skal kommunerne nok huske at holde os det udsagn for øje ved enhver given lejlighed.

Hans Jørgen Holm (V):

Der var ikke tale om nedskæringer på anlægsbudgetter ved fjernelse af arbejder, som så senere vil blive gennemført med statstilskud. Men det, vi nok må konstatere, er, at der i vidt omfang bliver skåret ned på de almindelige kommunale anlægsbudgetter, for

[Hans Jørgen Holm]

at man kan igangsætte forskellige beskæftigelsesarbejder, hvoraf nyttevirkningen måske nok er af noget tvivlsom værdi. Og så må man jo næsten stille det spørgsmål: var det så ikke bedre, at man holdt fast i nogle af de almindelige anlægsarbejder og så vurderede det i sammenhæng?

Så kom indenrigsministeren med en udtalelse, som der var lidt tøven med at få over læberne, og den lød, at vi nok også fortsat må forlade os på en bedre konjunkturmæssig situation. Jeg kan da godt forstå, at ministeren måske tøver en lille smule med at sige det, for det er jo egentlig en fantastisk opgivende holdning, idet regeringen dermed tilkendegiver, at man ikke aktivt vil gå ind og forsøge at løse de specielle problemer, som findes i det danske samfund. Nu har vi siden 1973 forladt os på, at der skulle komme bedre konjunkturer, og der er vel ingen, der tør sige, at det ikke fortsat går ned ad bakke eller i hvert fald ikke begynder at gå op ad bakke igen, hvis der skulle være en udfladning. Det vil sige, at vi skubber problemerne over på kommende generationer uden den ringeste garanti for, at de har bedre muligheder for at tilbagebetale det, vi låner i udlandet. Her synes regeringen eller ministeren i hvert fald at være i direkte modstrid med nationalbankdirektøren.

Grethe Fenger Møller (KF):

Som jeg sagde før til indenrigsministeren, er der i kommunerne en meget stærk følelse af, at det er dem, der har betalt prisen under den økonomiske krise, ved at man har væltet udgifter over på dem. Nu siger indenrigsministeren, at det ikke er tilfældet med marts-pakken, fordi der er en større andel af udgifterne, der skal bæres af staten end af kommunerne. Men når det alligevel kommer til at betyde en stigning i de kommunale skatteprocenter på næsten 1 pct., er det mange penge, og derfor vil kommunerne også være meget følsomme over for at tro, at det lige som er tilfældet igen. Men for den enkelte borger, den enkelte familie, kan det sådan set være ligegyldigt, om man kommer til at betale mere i statsskat eller i kommuneskat, for pengene skal jo falde og går lige meget ud over familiernes mulighed for at planlægge deres egen privatøkonomi. Det må derfor blive en meget snæver afvejning af, hvad vi

vil betale for bekæmpelsen af ungdomsarbejdsløsheden – og noget skal vi selvfølgelig betale, det er rimeligt – og hvor meget vi endnu kan bære af skattetryk. Det er for billigt bare at sige, at man skal vente på, at der kommer en ny økonomisk højkonjunktur, for inden da vil alle jo betale 100 pct. i skat.

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Jeg synes egentlig, det er lidt utroligt, at hr. Hans Jørgen Holm kan komme så langt i sin fortolkning af de bemærkninger, jeg kom med. Når jeg i al stilfærdighed gør opmærksom på, at man ikke i sin vurdering af påvirkningen af den kommunale økonomi og af statens økonomi skal glemme, at vi er i en helt ekstraordinært vanskelig beskæftigelses-situation, så bliver det til, at regeringen har opgivet ævred med hensyn til en generel indsats. Det synes jeg er lidt for letkøbt en bemærkning, hr. Hans Jørgen Holm. Det lå ikke i det, jeg sagde.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til det den 11. februar 1982 nedsatte udvalg vedrørende lovforslag til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af:

Forslag til lov om ungdomsvejledning om uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder.
(Lovforslag nr. L 178. Fremsat 31/3 82).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Helle Degn (S):